

De Raad voor het
Openbaar Bestuur
Postbus 20011
2500 AA DEN HAAG

Zuidwolde, 8 maart 2021

Onderwerp: Verdeelvoorstel herziening gemeentefonds

Geachte leden van de Raad voor het Openbaar Bestuur,

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft u recent een adviesaanvraag inzake het verdeelvoorstel herziening gemeentefonds toegezonden.

U wordt in de adviesaanvraag gevraagd om in het bijzonder te reflecteren op onder andere:

- Is de gekozen verfijning in het klassiek domein (ter oplossing van het "kip-ei-probleem") met betrekking tot de correctie voor eigen inkomsten en de specifieke vaste bedragen ten bate van het benaderen van de noodzakelijke kosten voor de verdeling plausibel?
- Zijn de gemaakte keuzes ten aanzien van de verevening van belastingcapaciteit Onroerende Zaak Belasting (OZB) en de verevening van Overige Eigen Middelen (OEM) in lijn met het doel van de verdeling zoals verwoord in de Financiële Verhoudingswet? Zijn de kosten en inkomsten in voldoende mate tegen elkaar afgewogen?

U heeft reeds een brief ontvangen van onze Friese en Groningse collega's. De 12 Drentse gemeenten willen dezelfde problematiek onder uw aandacht brengen.

Het model geeft een uitkomst waarbij juist gemeenten die reeds financieel in zwaar weer zitten geconfronteerd worden met een negatieve uitkomst uit het verdeelvoorstel. Wij delen de mening dat dit een gevolg is van een dubbele verevening van Onroerende Zaak Belasting en Overige Eigen Middelen.

De eerste (onzichtbare) verevening

Het model is gebaseerd op de netto lasten van gemeenten, waarbij niet gecorrigeerd is voor lasten die door gemeenten betaald worden uit Onroerende Zaak Belasting en Overige Eigen Middelen. De inkomsten OZB en Overige eigen inkomsten zijn daarbij meegenomen als verklaring, maar dit deel van de verklaring is vervolgens neutraal verwerkt in de gewichten van de verdeelmaatstaven.

Postadres
Postbus 20
7920 AA Zuidwolde

Bezoekadres
Raadhuisstraat 2
7921 GD Zuidwolde

Telefoon
0528 - 291 529
06 40 70 71 09

E-mail
secretariaat@vdgdrenthe.nl
Internet
www.vdgdrenthe.nl

Veel noordelijke gemeenten hebben erg hoge OZB-tarieven vanwege tekorten door hoge noodzakelijk lasten door de niet-taakgebonden kortingen op het gemeentefonds tijdens de vorige kabinetsperiode en een tekort aan budget deze kabinetsperiode voor de taken WMO, Jeugd en beschut werk oud. Dat wordt door *de impliciete/onzichtbare* verevening van netto lasten die worden betaald uit OZB inkomsten en uit inkomsten Overige Eigen Middelen, niet gehonoreerd bij de herijking van het verdeel model klassiek.

Daardoor vindt een herverdeling plaats van gemeenten met begrotingsproblemen door tekorten die worden opgevangen met hoge belastingtarieven, naar gemeenten met minder problemen/meer ruimte om de begroting sluitend te maken (dit geldt ook waar de tarieven voor Overige eigen inkomsten zijn verhoogd om tekorten weg te werken).

De tweede (zichtbare) verevening

De tweede verevening van Overige eigen middelen op basis van 4,3% van de totale clusters via de clusters sociaal domein, die *expliciet/zichtbaar* is opgenomen, is dubbelop. Het benadeelt gemeenten met een relatief groot aandeel clusters sociaal domein in de algemene uitkering. Dat is bij veel gemeenten in het Noorden (en ook bij diverse gemeenten in Drenthe) het geval. Ze hebben vanwege de lage sociale structuur een relatief hoog aandeel sociaal domein. Verevening via alle middelen in het gemeentefonds (dus via het gehele takenpakket van gemeenten, dus het sociaal domein en klassiek domein samen) zou naar onze mening logischer zijn.

Wij vragen u kritisch te onderzoeken of de wijze waarop de Onroerende Zaak Belasting en de Overige Eigen Middelen in het model meegenomen zijn, wel leidt tot een verdeling van het Gemeentefonds waarbij gemeenten met op basis van een vergelijkbare belastingdruk een gelijkwaardig voorzieningenniveau kunnen realiseren. Wij verzoeken u om dit mee te nemen in uw advisering.

Daarbij is nog van belang dat er voor het sociaal domein en het klassiek domein recente onderzoeksrapporten door onafhankelijke partijen zijn opgesteld. Voor de inkomstenverevening is onze indruk dat de keuzes in het verdeelvoorstel niet allemaal zijn onderbouwd door recente, complete en onafhankelijke adviesrapporten. Dat maakt het geheel niet transparant en niet goed uitlegbaar. Wij verzoeken u om dit ook mee te nemen in uw advisering.

Tot slot willen we benadrukken dat voor het structureel op orde brengen van de gemeentefinanciën het noodzakelijk is dat het Rijk meer middelen beschikbaar stelt in het gemeentefonds.

Hoogachtend,
Vereniging van Drentse Gemeenten,
namens de 12 wethouders Financiën

Klaas Smid
voorzitter portefeuillehoudersoverleg Financiën